

УМОВИ АКТИВІЗАЦІЇ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ В УКРАЇНІ

УДК 338.23

Хадарцев О.В., асистент
кафедра економіки підприємства та управління персоналом
ПолтНТУ ім. Ю. Кондратюка

Тенденції ресурсоспоживання в економіці країни та ресурсозберігаюча активність цілком залежать від ефективності механізмів стимулювання ресурсозбереження. Таку залежність правомірно розглядати з двох позицій.

1. Ресурсозбереження є своєрідним показником (критерієм) рівня сприйняття стану конкретного економічного середовища, адекватності оцінювання прямих і непрямих залежностей між його складовими, механізмів взаємодії, потреб і умов щодо стабільного функціонування та розвитку будь-якого підприємства.

2. Тенденції ресурсоспоживання та ресурсоефективності є закономірним агрегованим результатом політики ресурсозбереження та форм її реалізації, узагальнюючої ефективності всього комплексу заходів, теоретико-методичних засад та інструментарію, якісною характеристикою дії об'єктивних економічних законів та впливу ринкового середовища.

Виявленню сучасних проблем та перешкод ресурсозбереженню присвячена значна кількість досліджень, де наводяться різноманітні пропозиції щодо вдосконалення заходів та поліпшення ефективності чинних інструментів ресурсозбереження. Але недоліком є переважна дискретність аналізу [1], а це призводить до обминання системності існуючих проблем, що у підсумку ставить під сумнів можливість реального застосування рекомендацій.

Економіка України, як соціально-економічне середовище, або як інституційна одиниця макрорівня, є агрегованим відображенням стану конкретних суб'єктів господарювання, оскільки визначається через:

- результати володіння «цінностями або активами» (ресурсами у сенсі факторів виробництва), їх «обмін» або «передачу прав власності» на них;

- здатності раціонально «приймати економічні рішення» і «брати

участь в економічній діяльності»;

- оптимально «приймати на себе зобов'язання» і «укладати контракти»;

- ефективно організовувати взаємодію інституційних одиниць.

У рейтингу «Індексу глобальної конкурентоспроможності 2015–2016» Україна знаходиться на 79 місці зі 140 країн. Надійність банків України оцінено за найнижчим показником – 140 з 140, робота у сфері державного сектора – 130 зі 140, податкове навантаження на бізнес визначено на рівні 118 з 140. За глобальним інноваційним індексом (складений Всесвітньою організацією інтелектуальної власності, Корнелльським університетом та міжнародною бізнес-школою «Insead») Україна посідає 63 місце з 143 країн. Тому правомірно вважати, що ресурсозбереження, як одна із складових економічної діяльності підприємств, та процеси, що в ній відбуваються, є результатом існуючого стану економічного середовища, а отже притаманні йому недоліки і проблеми закономірно відображають специфіку загальноекономічних тенденцій.

Економіко-політична нестабільність та інші фактори визначають поточні коливання ресурсоспоживання та відсутність позитивної динаміки ресурсоефективності, та відповідно й кількісно-якісні характеристики процесів ресурсозбереження. За дослідженням інвестиційного клімату України серед членів Американської торговельної палати [2], 75% респондентів вказало корупцію як головну перешкоду ефективного розвитку в економіці. Така характеристика цілком пояснює причини щодо незацікавленості підприємств до впровадження довгострокових стратегій розвитку, зокрема й активізації ресурсозбереження.

Інноваційна активність є безпосереднім індикатором реалізації ресурсозберігаючих заходів і програм. Світовий досвід наголошує, що саме суб'єкти господарювання першочергово повинні бути зацікавлені у здійсненні інновацій, а в цілому за рахунок інновацій відбувається істотне зростання ВВП країни (70-80% приросту). Результати обстеження інноваційної діяльності в економіці України за період 2012-2014 років [3] дали вражаючий результат:

- 82,2% неінноваційних підприємств за причинами, що

перешкождали інноваційній діяльності, зазначили як «немає вагомих причин здійснювати інновації»;

- лише 17,8% навели існуючі перешкоди, де 11,4% відзначили відсутність власних коштів, 6,1% – відсутність кредитів, а 5,8% – труднощі в отриманні державної допомоги та субсидії.

Таким чином, активний розвиток ресурсозбереження в Україні буде можливим лише за умови стабільного функціонування та формування адекватного впливу зовнішнього середовища, що відповідатиме економічним інтересам суб'єктів господарювання. Лише у цьому випадку буде забезпечено умови соціально-економічного розвитку підприємств на сталу, довгострокову перспективу, у тому числі шляхом активізації ресурсозбереження.

Література

1. Чикало І. До питання методики оцінки ресурсоемності національної економіки з позицій забезпечення її конкурентоспроможності / І. Чикало // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2010. – №1. – С. 53-65.

2. Україна: огляд економіки – 2016 [Електронний ресурс] / Видання Американської торгівельної палати в Україні – Режим доступу: <http://www.chamber.ua/uk/Media/Publications/3619>.

3. Обстеження інноваційної діяльності в економіці України (за міжнародною методологією) за період 2012–2014 років (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції) [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/dop_inn_2014.zip.